

VLAAMS PARLEMENT

vergadering **C27 – OND4**

zittingsjaar 2009-2010

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen

van 15 oktober 2009

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Cindy Franssen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de in Metro verschenen advertentie van het Business Angels Netwerk Vlaanderen	3
Vraag om uitleg van mevrouw Fientje Moerman tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over voedselveiligheid in scholen	6
Vraag om uitleg van de heer Johan Deckmyn tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over bedrijfsstages voor leerkrachten	
Vraag om uitleg van de heer Koen Van den Heuvel tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over bedrijfsstages voor leerkrachten	
Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de bedrijfsstages voor leerkrachten	8

■

Voorzitter: de heer Boudewijn Bouckaert**Vraag om uitleg van mevrouw Cindy Franssen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de in Metro verschenen advertentie van het Business Angels Netwerk Vlaanderen**

De voorzitter: Mevrouw Franssen heeft het woord.

Mevrouw Cindy Franssen: Mijnheer de minister, een paar weken geleden moest ik de wenkbrauwen fronsen bij het zien van een advertentie van het Business Angels Netwerk Vlaanderen. Deze advertentie maakt publiciteit voor het platform 'In de ban van ondernemen'. Het is een platform waar startende of groeiende ondernemers op zoek naar risicokapitaal in contact worden gebracht met private investeerders, de zogenaamde Business Angels.

Het aanmoedigen van ondernemerschap en het creëren van instrumenten om bedrijfsinvesteringen mogelijk te maken, zijn mooie doelstellingen die in het Vlaamse regeerakkoord zijn opgenomen. Ik heb echter vragen bij de beeldvorming die in de advertentie, op papier en op de website, wordt gebruikt. De afgebeelde figuren zijn allemaal 'mannetjes met een das en aktetas'. Hieruit blijkt dat ondernemen enkel en nog steeds een exclusieve mannenwereld is. Dat deze stereotypering ondersteund wordt door de Vlaamse overheid, vind ik erg jammer.

In het kader van de open coördinatiemethode en de actieplannen Gelijke Kansen 2008-2009 riep de Vlaamse overheid op tot ondernemerschap met de bedoeling vooral de ondernemersgraad bij vrouwen in Vlaanderen te laten toenemen. In het huidige regeerakkoord staat tevens dat Vlaanderen meer vrouwen wil aanzetten tot ondernemerschap. Daarom heb ik enkele vragen voor u als coördinerend minister van Gelijke Kansen.

Was de waarnemer van de Vlaamse overheid van deze reclamecampagne op de hoogte? Zult u optreden tegenover Business Angels Netwerk Vlaanderen? Zo ja, op welke wijze? Zo neen, waarom niet? Op welke wijze wordt Business Angels Netwerk Vlaanderen door de Vlaamse overheid ondersteund? Zijn aan deze steun voorwaarden verbonden die betrekking hebben op het gelijkekansenbeleid vrouwen/mannen van de Vlaamse overheid?

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, mevrouw Franssen en ik zijn zowat de vaste waarden in de commissie voor Gelijke Kansen. Wij zitten daar altijd samen. Maar daarmee stopt de vergelijking. We zijn elkaars tegenpool.

Ik herinner me een vraag van vorig jaar in het najaar waarbij mevrouw Franssen zich ook ergerde aan een andere campagne. Blijkbaar overkomt haar dat vaker. Toen ging het om een advertentie van De Lijn waarbij een figuur van Lara Croft werd gebruikt. Dat was ook een digitale campagne. Mevrouw Franssen ergerde zich aan de stereotiepe beeldvorming van de vrouw met te grote borsten. Ik heb mij daar toen tegen verzet, en ik wil dat nu weer doen.

Ik wil ervoor waarschuwen geen karikatuur te maken van de gelijke kansen voor mannen en vrouwen. Ik pleit al tien jaar lang voor gelijke kansen, telkens opnieuw. Ik vraag me echter af of een dergelijke vraag om uitleg de zaak wel dient.

Ik zag vorige week een uitzending van het televisieprogramma Phara. Daar werd het boek 'De mythe van het glazen plafond' besproken. Auteur Marike Stellinga stond er tegenover feministe Kristien Hemmerechts. Ik vroeg me toen ook af of mevrouw Hemmerechts de feministische zaak dient. Ze stond er met een verzuurd gezicht bij. Ik heb dat aangekaart bij de heer Van Der Taelen die ook in die uitzending zat. Hij deelde mijn mening. Moeten dergelijke karikaturale voorstellingen de zaak van het feminisme dienen?

We leven in 2009. Laat ons naast de nieuwe man ook de moderne vrouw van 2009 plaatsen, die gezien mag worden als een vrijgevochten vrouw. Er is hier en daar nog wel werk aan de winkel, maar in deze tijd moeten we de slogans van 1968 niet meer hanteren. Zo is er ook het

wetsvoorstel van senator de Bethune inzake gelijke kansen van mannen en vrouwen. Zij stelt voor dat we het woord geneesheer schrappen en vervangen door arts. Waar gaan we naartoe?

Ik heb de website bekeken waar mevrouw Franssen naar verwijst. Ik heb hard gezocht, maar ik heb dat beeld van mannen in maatpak niet gevonden. Ik heb wel een beeld gezien van drie vrouwen en twee mannen. *(Opmerkingen)*

Ik heb een schets gezien maar toch geen foto. Ik wil waarschuwen voor dergelijke vragen.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik zou heel fel willen pleiten om komaf te maken met stereotypen. Niet door zuur te kijken of zelf een stereotype te worden, maar met een positief engagement.

Ongeveer de helft van de hoogopgeleiden in Vlaanderen zijn meisjes. Volgens recente studies van Catalyst, McKenzie en Vlerick zijn de beste managementteams gemengde teams. Volgens deze toonaangevende centra kunnen vrouwen in de bedrijfswereld wel degelijk hun rol spelen en van onschatbare waarde zijn in een team. Gezien het aantal vrouwelijke studentes en deze studies wil ik u wat vragen stellen, mijnheer de minister.

Bent u van plan een initiatief te nemen om vrouwen te steunen in hun keuze, op het vlak van studie en beroep, om komaf te maken met deze vooroordelen? Hebt u een plan om hen te stimuleren in hun keuze zodat ze kiezen voor hun talent, en niet in functie van een rolmodel?

De voorzitter: Mevrouw Moerman heeft het woord.

Mevrouw Fientje Moerman: Het Business Angels Netwerk (BAN) valt onder de verantwoordelijkheid van de minister van Economie.

Ik wil terugkomen op de inbreng van mevrouw Van Steenberge. Uw bevoegdheid, mijnheer de minister, is bij uitstek een horizontale bevoegdheid die door alle beleidsdomeinen snijdt. U moet ze dan ook wel op die manier gebruiken, want anders gaan we dergelijke problemen blijven tegenkomen. Ik ben benieuwd naar uw beleidsnota over dit onderdeel. Daaruit zal blijken hoe diep u daarop wilt ingaan en hoe ver u daarin wilt gaan. Dat is meer dan 'one shot'; dat is een niet-aflatende inspanning.

Het BAN heb ik zelf nog gesaneerd, om het zo te zeggen. Er waren er meerdere in Vlaanderen, ze werkten niet goed. Toen hebben we er één overgehouden, en dat is beginnen werken. Dat is heel belangrijk. Mensen die aan ondernemen willen beginnen, een risicovolle activiteit, proberen anderen, met geld, zo ver te krijgen dat ze hun geld daarin stoppen. Waar hebben vrouwelijke ondernemers in spe het nu zo moeilijk mee? Dat is precies in het verkrijgen van financieringen, zo blijkt uit onderzoek. De beeldvorming is dus zeker belangrijk. We mogen niet vergeten dat de jonge mensen die nu afstuderen en ondernemer willen worden, onze arbeidsmarkt van de komende dertig à veertig jaar gaan vormen. Met die realiteit zit het grondig fout, niet alleen wat betreft het ondernemerschap van vrouwen, maar ook wat betreft de studiekeuze. Daarom ook, mijnheer de minister, kijk ik uit naar uw beleidsnota Onderwijs.

Mijnheer de minister, normaal krijgt u elk jaar in oktober een dik boek met daarin de studierichtingen per universiteit, hogeschool, jaar en studierichting, ook opgesplitst per gender. U moet dat eens bekijken. Ik neem dat elk jaar door. Ik val daarvan achterover. We kweken legers vrouwelijke criminologen, pedagogen en psychologen, maar de ingenieurs gaan achteruit. Dit jaar is het gedaald. In het verleden zijn er heel veel campagnes geweest, ook in samenwerking met de minister van Onderwijs, om dat te stimuleren. Dat tijdperk sluit niet af. Er zijn altijd nieuwe studenten, dus dat zijn niet-aflatende inspanningen.

De vraag van mevrouw Franssen lijkt misschien anekdotisch, maar dat is omdat die situaties zich nog steeds in alle domeinen voordoen. Die zaken kun je alleen maar aanpakken door totaal vanuit de bevoegdheid Gelijke Kansen, een transversaal en horizontaal beleid te voeren naar alle beleidsdomeinen.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Zoals mevrouw Moerman terecht heeft opgemerkt, valt het Agentschap Ondernemen onder de bevoegdheid van de Vlaamse minister van Economie en wordt het ondersteund door het beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie. Ik heb me geïnformeerd bij het Agentschap Ondernemen, en formuleer mijn antwoord op basis van de aan mij verstrekte informatie. Wellicht is het interessant om die vraag ook te stellen aan de minister van Economie.

Er is een waarnemer van de Vlaamse overheid in de raad van bestuur van de vzw en hij was op de hoogte van de reclamecampagne. De huisstijl met de geconnecteerde mannetjes met das en aktetas werd voorgesteld in de raad van bestuur en goedgekeurd. Ik heb dat bekeken op de website en het is inderdaad genderstereotypebevestigend.

De advertentie bewijst immers dat de bedrijfswereld nog steeds doordrongen is van het beeld van de mannelijke ondernemer. Dit neemt niet weg dat de vzw in kwestie actief inzet op het promoten van vrouwelijk ondernemerschap. Zo geeft de organisatie aan dat ze via haar website bewust vrouwelijke ondernemers aan het woord laat komen en in beeld brengt. In de gids die werd uitgegeven door Bizz-magazine met medewerking van BAN Vlaanderen staan getuigenissen van vrouwelijke ondernemers. BAN Vlaanderen bracht ook vrouwelijke ondernemers aan voor het programma Vrouwenzaken, dat werd uitgezonden op Kanaal Z. 10 percent van de projecten die in het lopende jaar 2009 aan de business angels werden voorgesteld, komen van vrouwelijke ondernemers. Onder de business angels telt BAN Vlaanderen drie vrouwen.

Het werft ook actief vrouwelijke ondernemers aan, en heeft zijn werking toegelicht bij organisaties als markant en SEIN, die zich richten op vrouwelijke ondernemers. Helaas zien we deze genderbewuste aanpak niet vertaald in de communicatiecampagne die rond het Business Angels Netwerk Vlaanderen wordt gevoerd. Het is het genderstereotiepe denken dat we hier zien.

Het uitdragen en stimuleren van niet-stereotiepe beeldvorming was van bij de opstart van de open coördinatiemethode aan het begin van de vorige legislatuur, reeds onderwerp van actieplannen binnen verschillende beleidsdomeinen. De campagne toont echter aan dat het werk nog niet gedaan is en dat we meer moeten doen. Wat mij betreft, zou steun vanuit de Vlaamse overheid voor dergelijke initiatieven verbonden moeten worden aan de expliciete voorwaarde dat communicatie stereotypen tegengaat. In elk bestek en subsidiebesluit of -reglement van de Vlaamse overheid dat betrekking heeft op een initiatief waarbij naar een breed publiek wordt gecommuniceerd, zou standaard een uitvoeringsmodaliteit moeten worden opgenomen die niet-stereotiepe communicatie als voorwaarde oplegt. Dit alles geflankeerd door langdurige informatiecampaagnes, waarin bevattelijk wordt gemaakt wat niet-stereotiepe communicatie inhoudt en hoe organisaties en bedrijven dit kunnen operationaliseren.

Ik heb reeds de opdracht gegeven om na te gaan binnen welk juridisch en praktisch kader een dergelijk voornemen kan worden gerealiseerd. Voor wat overheidsopdrachten betreft, zie ik alvast belangrijke aanknopingspunten in het Vlaams Actieplan Duurzame Overheidsopdrachten, dat medio 2009 door de Vlaamse Regering werd goedgekeurd. Uiteraard zal ik ook trachten om, via de opencoördinatiemethode en meer bepaald via het nieuwe doelstellingenkader dat voor de periode 2010-2014 moet worden vastgelegd, mijn collega-ministers te engageren om ook dit spoor te kiezen.

De Vlaamse Regering keurde een werkingssubsidie voor het BAN Vlaanderen goed op 15 december 2006. Een deel van de steun is verbonden aan de resultaten die door BAN Vlaanderen worden geboekt. Geen van die resultaten is gekoppeld aan het gelijkekansenbeleid van de Vlaamse overheid. Ik wil onderzoeken op welke manier in de toekomst ook een bredere gelijkekansenclausule kan worden ingeschreven in de subsidiestromen die van de Vlaamse overheid uitgaan.

Natuurlijk gaan we transversaal werken, mevrouw Moerman. Dat is een heel belangrijk uitgangspunt.

Uw vraag, mevrouw Brusseel, kan ik beantwoorden met het simpele woordje ‘uiteraard’.

De voorzitter: Mevrouw Franssen heeft het woord.

Mevrouw Cindy Franssen: Ik dank u voor uw antwoord, mijnheer de minister, en ook voor het onderkennen van deze genderstereotiepe beeldvorming. Ik ben blij met de engagementen die u reeds genomen hebt om dit te verhelpen. Ik kijk uit naar uw beleidsnota Gelijke Kansen, daar zult u niet aan twijfelen.

Ik weet niet of het de gewoonte is dat parlementsleden elkaars werk van de vorige legislatuur gaan beoordelen. Ik richt me even tot mevrouw Van Steenberge. Onze visie verschilt uiteraard wat gelijke kansen betreft, gelukkig maar. Mijn vraagstelling was helemaal niet verzuurd. Die term hoort eerder bij een andere partij thuis. De wetsvoorstellen van senatoren worden het best in de Senaat besproken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Fientje Moerman tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over voedselveiligheid in scholen

De voorzitter: Mevrouw Moerman heeft het woord.

Mevrouw Fientje Moerman: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, deze vraag heeft te maken met een van de basisbehoeften in het leven, zijnde eten. Veel kinderen eten van de schoolkeukens. De kwaliteit daar is dus van het grootste belang.

In de eerste plaats is deze naleving een zaak van de scholen zelf. Zij zijn, overeenkomstig het koninklijk besluit van 14 november 2003 betreffende autocontrole, meldingsplicht en traceerbaarheid in de voedselketen verantwoordelijk voor het naleven en toezien op de voedselveiligheid bij het aanbieden van maaltijden in hun instelling. Deze controle gebeurt op basis van de HACCP-principes. Dat staat voor ‘hazard analysis critical control points’.

Het Federaal Voedselagentschap heeft echter vastgesteld dat in een aantal schoolkeukens er nog verbeteringen nodig zijn inzake algemene hygiëne, reiniging en ontsmetting en de ontvangst en bewaring van levensmiddelen. Nochtans bestaat er voor de scholen de mogelijkheid hun keukens te laten inspecteren door een extern gespecialiseerd bedrijf. Scholen die na deze validatie blijken correct om te gaan met de voorschriften inzake voedselveiligheid, kunnen zich manifesteren als voedselveilige school en krijgen een smiley. Wat nog interessanter is: ze betalen op basis van het KB van 10 november 2005 beduidend minder heffingen aan het Voedselagentschap.

Volgens gegevens van het departement Onderwijs en Vorming blijkt dat nog geen enkele school gebruik heeft gemaakt van deze mogelijkheid haar werkwijze inzake omgaan met levensmiddelen te laten certifiëren. Dat is nochtans essentieel.

Ik wil u dan ook enkele vragen voorleggen. Waarom werd bij de inwerkingtreding van deze regeling geen bewustwordingscampagne gevoerd? Dat is natuurlijk eerder een vraag die slaat op het werk van uw voorganger. Zijn er andere, aanwijsbare redenen dan het gebrek aan kennis waarom scholen tot nu toe geen gebruik hebben gemaakt van de hierboven beschreven mogelijkheden? Zo ja, hoe zullen deze worden aangepakt?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Ik vind dit een terechte zorg. Mogelijk zou een van de verklaringen kunnen zijn dat scholen en dus ook directies worden overstelpt met veel, op zichzelf weliswaar terechte vragen, maar dat men op dat moment voorrang geeft aan de eigen pedagogische

taken. Misschien moet bij het opzetten van dergelijke actie eerst een ruimere sensibilisering worden georganiseerd, waarbij het moment goed moet worden gekozen. Op het einde van het schooljaar heeft men de handen vol met de begeleiding van leerlingen en met deliberaties en dergelijke. De start van het schooljaar zal evenmin een goed moment zijn om daar een prioriteit van te maken.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Mijnheer de voorzitter, collega's, het Vlaams Ministerie van Onderwijs onderhandelt sedert begin 2009 met het Federaal Voedselagentschap om een informatieronde te organiseren over voedselveiligheid voor het volledige Vlaamse onderwijslandschap. Deze samenwerking resulteert nu in een Ronde van Vlaanderen met als thema voedselveiligheid. In zes steden in Vlaanderen en Brussel organiseert het Vlaams Ministerie van Onderwijs een informatienamiddag. Daarbij geeft het Federaal Voedselagentschap informatie over de geldende regelgeving. Ook komen onder meer de heffingen, de autocontrole en de validatie ervan en het verkrijgen van een smiley aan bod. De Ronde van Vlaanderen wordt georganiseerd in de eerste helft van oktober 2009. Zie voor de concrete data en plaatsen de website <http://www.ond.vlaanderen.be/inschrijvingen/voedselveiligheid/praktisch.asp>.

Van de gelegenheid wordt gebruikgemaakt om ook de voedselkwaliteit onder de aandacht te brengen. Want voedselveiligheid is één zaak, voedselkwaliteit nog een andere. Het lokale gezondheidsoverleg van de verschillende provincies zal op alle infosessies aanwezig zijn met educatief materiaal over voedselkwaliteit.

De heer De Meyer heeft natuurlijk gelijk als hij stelt dat onderwijsinstellingen in de eerste plaats moeten zorgen voor kwaliteitsvol onderwijs. Aandacht voor rechten en plichten uit andere domeinen – milieu, energie, auteursrechten, voedselveiligheid, welzijnswetgeving, enzovoort – is niet altijd evident, hoewel ze toch zeer belangrijk zijn. Het is ook zo dat de principes van voedselveiligheid en de regelgeving daarover gelden voor alle sectoren in België die omgaan met voedsel, dus ook voor het onderwijs. Vaak zijn de principes in de regelgeving zeer algemeen verwoord en worden ze door diverse beroepsverenigingen per activiteit technisch uitgewerkt. Daarbij wordt zelden of nooit uitdrukkelijk verwezen naar scholen.

Het is dan ook niet gemakkelijk voor scholen om duidelijk de rechten en plichten inzake voedselveiligheid te kennen. Om hieraan tegemoet te komen heeft mijn departement het initiatief genomen om samen met het Federaal Voedselagentschap aan de scholen meer en ook begrijpbare informatie te bezorgen. Dat gebeurt onder meer via de onderwijswebsite www.ond.vlaanderen.be/voedselveiligheid en ook via de al vermelde Ronde van Vlaanderen. Op de website worden alle teksten samengebracht die van belang kunnen zijn voor de voedselveiligheid in scholen, volgens twee grote thema's: de verdeling van levensmiddelen en de bereiding van maaltijden. Enkel de informatie die relevant is voor onderwijsmiddelen wordt aangeboden, waardoor scholen weten wat hun in de praktijk te doen staat. De vraag van mevrouw Moerman is dus terecht, en er wordt op dit moment aan een oplossing gewerkt.

De voorzitter: Mevrouw Moerman heeft het woord.

Mevrouw Fientje Moerman: Ik dank de minister voor het antwoord. Het antwoord is zoals het hoort te zijn. Ik ben het volledig met u eens. Helaas ben ik het een beetje oneens met de heer De Meyer. Er is een overbevraging van scholen omdat men van hen eist dat ze een verscheidenheid van maatschappelijke problemen aanpakken en oplossen. Dat is juist. Hier gaat het echter over iets totaal anders. Hier gaat het over een school die een maatschappelijke dienstverlening levert aan soms de meest kwetsbare, jonge kinderen, die gevoelig zijn voor ingewandsstoornissen. De regels van hygiëne moeten zoals in elke andere gaarkeuken in acht worden genomen. Dat laatste is geen overbevraging van scholen, maar een van de kerntaken van de scholen. Ik ben het op dat punt absoluut met de minister eens. Als men beslist om maaltijden aan te bieden, dan moet dat in goede hygiënische omstandigheden gebeuren.

Ik vermoed toch dat directies iemand hebben die voor de schoolkeuken verantwoordelijk is. De directeur moet dan niet zelf naar alle infovergaderingen gaan.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Misschien heb ik niet lang genoeg gesproken over iets wat in wezen een genuanceerd verhaal is. Ik deel de bezorgdheid van mevrouw Moerman. Ik wil enkel zeggen dat we dergelijke acties op het getouw moeten zetten op het moment dat het voor scholen gemakkelijker is om daarop in te spelen. Ik blijf ook begrip hebben voor het feit dat scholen erg worden bevraagd. Er is nood aan een goede begeleiding vanwege de administratie, zodat de uitvoering van extra taken – die belangrijk zijn, dat moet duidelijk zijn – goed wordt ondersteund. Het antwoord van de minister heeft me op dat punt toch ten dele gerustgesteld.

De heer Boudewijn Bouckaert: Er is hier sprake van een trechtereffect: de opdrachten worden door verschillende sectoren gegeven, maar die weten dat niet van elkaar, en die opdrachten komen dan terecht bij één dienst. Dat overkomt de scholen. Dat is een algemeen organisationeel fenomeen bij diensten, bedrijven en overheidsinstellingen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Johan Deckmyn tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over bedrijfsstages voor leerkrachten

Vraag om uitleg van de heer Koen Van den Heuvel tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over bedrijfsstages voor leerkrachten

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de bedrijfsstages voor leerkrachten

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

De heer Johan Deckmyn: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, volgens Agoria, de federatie van de technologische industrie, volgden de afgelopen vijf jaar in Vlaanderen in die sector slechts 55 leerkrachten een bedrijfsstage. Ondanks het feit dat er in deze periode 305 stageplaatsen ter beschikking waren, is dit initiatief dus geen groot succes. Nogtans wordt er al jarenlang gepleit voor een verregaande synergie tussen onderwijs en bedrijfswereld, niet alleen voor leerkrachten maar ook voor leerlingen. Ondertussen doen er in het kader van besparingsmaatregelen voorstellen de ronde om deze bedrijfsstages af te schaffen.

De onderwijssector beveelt deze stages trouwens zeker niet aan, wegens een nijpend tekort aan technische leraars. Vooral de tijdelijke vervanging van deze leerkrachten blijkt een probleem te zijn. Toch heeft Agoria wel degelijk een punt als ze wijst op het feit dat contacten tussen leraren en bedrijfswereld erg belangrijk blijven. Het is van cruciaal belang dat leraren de evoluties in de bedrijfswereld blijven volgen. Die interactie is erg belangrijk.

Er zijn natuurlijk al heel wat initiatieven geweest vanuit de bedrijfswereld. De onderwijswereld blijft jammer genoeg ter zake wat achter, of misschien iets genuanceerder, pikt niet voldoende in op de aangeboden kansen. Op zich is dit een aandachtspunt waar men zich in onderwijsmiddens wel bewust van is.

Ik heb vorige legislatuur trouwens vaak gewezen op het belang van de synergie tussen bedrijfswereld en onderwijs. Ik deed dat vooral in de commissie Economie. Vandaar dat ik het ook zou betreuren als men louter uit besparingsoverwegingen dergelijke initiatieven zou afbouwen. Aangezien de onderwijswereld duidelijk geen vragende partij is, moet de overheid

in overleg met de bedrijfswereld nagaan hoe bestaande initiatieven worden geëvalueerd en nagaan of er misschien andere klemtonen kunnen worden gelegd of nieuwe initiatieven kunnen worden genomen.

Vandaar volgende vragen. Welke initiatieven werden er in het verleden reeds genomen om bedrijfsstages voor leerkrachten te bevorderen? Kan de overheid in overleg met de bedrijfswereld geen evaluatie van de bestaande initiatieven doorvoeren en daar eventueel op voortbouwen met nieuwe initiatieven? Zijn er in het kader van de besparingen al stappen ondernomen om op deze bedrijfsstages te besparen?

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik zal het kort houden. Zoals de heer Deckmyn ben ik actief in de commissie die de economie op de voet volgt, en dat verklaart ook onze bekommernis. We zijn het er allemaal over eens dat de band tussen de bedrijfswereld en het onderwijs hecht moet zijn. Er is daarin de afgelopen jaren geïnvesteerd, en in het regeerakkoord staat dat nog eens heel duidelijk, vooral met de leerlingen voor ogen. We moeten de ambitie hebben om elke leerling van het secundair onderwijs eens de kans te bieden een bedrijf van binnenuit te leren kennen.

Het is ook belangrijk dat er een uitwisseling tussen leraren en bedrijven gebeurt. Dat is misschien moeilijk te organiseren, zeker omdat er een tekort aan leerkrachten is. Toch moeten we daarin blijven investeren. Er is daar in het verleden dus in geïnvesteerd. In 2008 is dat nog versterkt, want dan is niet alleen het technisch onderwijs maar zijn alle onderwijsopleidingen in het vizier gekomen. Er kwam een premiestelsel en het systeem van de vervangingseenheden is uitgebouwd. Spijtig genoeg moeten we besluiten dat dit niet een groot succes heeft opgeleverd. Er kwam geen grote toevloed van uitwisselingstrajecten.

De aanleiding van mijn vraag is de reactie van Agoria en ook die van andere sectoren: het is belangrijk dat leerkrachten de snel evoluerende wereld van bedrijven goed opvolgen. In een van de lijstjes van besparingen dook ook de afschaffing van de bedrijfsstages op. Was dat een mediakwakkel? We hebben dat alleszins niet uit uw mond gehoord.

Mijn vragen aan de minister zijn dan ook de volgende. Hoe staat u tegenover het systeem van de bedrijfsstages? Bent u overtuigd van het belang van de versterking van de band tussen bedrijfswereld en onderwijs? Is er een evaluatie gemaakt van de bedrijfsstages in het schooljaar 2008-2009, toen het nieuwe systeem van vervangingseenheden en premies niet tot successen heeft geleid? Wat zijn de belangrijkste conclusies en aanbevelingen?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, voor ik parlements lid was, was ik directeur van een instelling in het technisch onderwijs. De relatie tussen het onderwijs en de beroepswereld heeft me steeds geboeid. Het is positief dat leraren contacten onderhouden met de werkvloer. Het biedt hun nieuwe en vernieuwende inzichten in de huidige bedrijfscultuur en in moderne technologieën en technieken. Scholen sturen evenwel het signaal uit dat de kortstondige vervanging van leerkrachten niet eenvoudig is, zeker niet als het gaat over mensen die een technisch profiel onderwijzen.

Er is in de mogelijkheid voorzien dat personeelsleden in de vakantieperiode bedrijfsstage kunnen lopen. Voor hen is in een kleine aanmoedigingspremie van 50 euro per dag voorzien. De twee voorgaande sprekers hebben het onderwerp al perfect ingeleid. Ik beperk me tot mijn vragen.

Hoeveel leerkrachten volgden in het schooljaar 2008-2009 een bedrijfsstage? Zijn er grote verschillen tussen de verschillende onderwijsvormen? Werd er door de samenwerkingsplatformen gebruikgemaakt van de mogelijkheid om een voltijds personeelslid voor het hele schooljaar aan te stellen om leerkrachten die op bedrijfsstage gaan, te vervangen? Hoeveel

leerkrachten volgden tijdens een vakantieperiode een bedrijfsstage? Beantwoordt dit aantal aan de verwachtingen? Welke tussentijdse evaluatie maakt de minister?

Ik heb ook nog een suggestie. Zou het niet zinvol zijn om de duurtijd van stages een beetje te verlengen? Zo zou men een nog beter inzicht in het bedrijfsleven verwerven en zou men misschien ook gemakkelijker vervangers vinden.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik sluit me aan bij de al gestelde vragen. Het is erg belangrijk dat leerkrachten, zeker in het tso en het bso, goed op de hoogte blijven van de evoluties in het bedrijfsleven. Voor de leerlingen is het erg belangrijk dat ze voelen dat ze les krijgen van iemand die voeling houdt met de arbeidsmarkt. Dat zal de jongeren stimuleren naar school te gaan.

Ik ben wel bezorgd. In het TALIS-rapport staat dit: "Er is in Vlaanderen weinig behoefte aan meer professionele ontwikkeling." En ook: "Vlaamse leerkrachten hebben op weinig vlakken behoefte aan professionele ontwikkeling." In vergelijking met andere landen schijnen onze leerkrachten zich minder bij te scholen. Dat is toch een teken aan de wand. Ik denk dat we dat eens moeten onderzoeken en er eventueel later op terugkomen.

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Mevrouw Martine Fournier: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik sluit me aan bij de vorige sprekers. Er is al veel gezegd, maar ik heb toch een paar bijkomende opmerkingen en vragen. De heer De Meyer vroeg al naar de verdeling over de verschillende groepen. Ik vraag me af of het aso wel voldoende aan bod komt bij die stages. Ik denk dat de leerkrachten van het aso iets verder van het bedrijfsleven af staan dan de anderen. Nochtans is het belangrijk dat ook zij voeling houden met het bedrijfsleven. Als de stages zich dan vooral voordoen in het tso en het bso, dan vraag ik me ook nog af of het dan vooral de harde sectoren betreft, zoals hout en metaal, of eerder de zachte sectoren, zoals handel en zorg.

Ik heb eens gegoogeld. Op het Stageforum met de bedrijfsstages voor leerkrachten staan 146 leerkrachten geregistreerd. Dat is bitter weinig. Misschien is de toegangsdrempel van de bedrijven te hoog voor leerkrachten? Misschien is de technische afstand tussen de machines die in het onderwijs worden gebruikt en die die in het bedrijf worden gebruikt, te groot? In dat geval betreft het, zoals hier trouwens al eerder is aangehaald, veeleer een praktisch probleem, in het bijzonder met betrekking tot de vervangingen en de vergoedingen. Ik vraag me trouwens af of de interesse van de leerkrachten groot genoeg is.

We zitten mogelijk met twee problemen. Het eerste probleem is de interesse van de leerkrachten. Het tweede probleem is veeleer van praktische aard en betreft de vervangingen en de vergoedingen.

Er is misschien ook een probleem op het vlak van de communicatie. Op welke manier wordt dit aan de leerkrachten bekendgemaakt? Is al eens naar de interesse van de leerkrachten gepeild?

Ik hoor hier vooral over Agoria spreken. Het gaat hier dus om grote bedrijven. Misschien kunnen we ook stageplaatsen in kleinere bedrijven, in kmo's en bij zelfstandigen organiseren. Dat zouden we misschien ook eens moeten onderzoeken.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck: Mijnheer de voorzitter, volgens mij hebben alle sprekers duidelijk benadrukt dat de leerkrachtenstage nuttig en noodzakelijk is. Dit geldt zeker voor de beroepsgeoriënteerde opleidingen. Indien we de leerlingen op een latere beroeps carrière willen voorbereiden, moeten we ook beschikken over leerkrachten die de werkvloer kennen en die relevante inzichten meegeven.

Ik stel vast dat we het eigenlijk allemaal eens zijn. Blijkbaar ontbreekt het ons aan de nodige hefboomen om dit alles daadwerkelijk mogelijk te maken. De vervangingen en de bezoldiging zijn hier al aangehaald. Misschien moeten we de klemtoon iets meer elders leggen. Ik denk dat de lokale besturen op dit vlak wat meer een regierol op zich zouden kunnen nemen.

Ik ken in elk geval zelf een aantal concrete voorbeelden. Vaktechnische scholen en de lokale afdelingen van Voka of van UNIZO kunnen sterke netwerken uitbouwen. Op die manier kunnen ze twee aspecten van dezelfde problematiek aanpakken. Het gaat immers niet enkel om leerkrachtenstages, maar ook om leerlingenstages. We zouden die dichter bij elkaar kunnen brengen. We moeten hefboomen ontwikkelen om dit mogelijk te maken. De lokale besturen kunnen op dit vlak een regierol vervullen en clusters uitbouwen. We moeten dit aanboren. Het gaat hier niet enkel om de opdracht van de scholen om naar buiten te treden. We moeten misschien ook een beroep doen op de werkgeversorganisaties. Het gaat hier niet enkel om de grote bedrijven. In Vlaanderen zijn nog steeds veel mensen in kleine en middelgrote ondernemingen tewerkgesteld. We moeten die bedrijven ertoe aanzetten ook contacten te leggen. Op veel plaatsen gebeurt dit al. We moeten dit intensifiëren. Op die manier kunnen we met betrekking tot deze noodzaak een hefboom creëren.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Mijnheer de voorzitter, tijdens de schooljaren 2005-2006, 2006-2007 en 2007-2008 hebben we een tijdelijk project georganiseerd. Dit project hield in dat de projectscholen van het gewoon secundair onderwijs en van het buitengewoon secundair onderwijs leraren, technisch adviseurs en technisch adviseurs-coördinatoren konden vervangen indien die een bedrijfsstage volgden. Het aantal projectscholen dat aan dit tijdelijk project in verband met bedrijfsstages kon deelnemen, was beperkt tot een derde van het secundair-onderwijslandschap. Dit project stelde de scholen in staat zelf samenwerkingsplatforms op te zetten en geresponsabiliseerd en flexibel beleid te voeren. Dit beleid kon op de eigen lokale noden en prioriteiten worden afgestemd. Tijdens de laatste van de drie net vermelde schooljaren is dit project geëvalueerd. Ik overloop even de belangrijkste conclusies.

Ondanks de vervangingsmogelijkheid lopen te weinig personeelsleden een bedrijfsstage. Daarover is iedereen het hier eens. De cijfers over het gebruik van de vervangingseenheden tonen aan dat gemiddeld 30 percent van het budget is aangewend. Zoals al is aangehaald, is het uitblijven van geschikte vervangers de belangrijkste reden die het volgen van bedrijfsstages bemoeilijkt.

Op basis van de conclusies in het evaluatierapport zijn een aantal beslissingen genomen. Vanaf 1 september 2008 is het systeem van de bedrijfsstages uitgebreid tot alle scholen en tot alle personeelsleden van het secundair onderwijs, met uitzondering van de directeurs, de adjunct-directeurs en het meester-, vak- en dienstpersoneel van het gemeenschapsonderwijs. Personeelsleden die tijdens de vakantieperiode van hun leerlingen een bedrijfsstage lopen, hebben recht op een premie van 50 euro. Voor elke dag dat ze een bedrijfsstage volgen, wordt 100 percent van dit bedrag toegekend.

Om de lerarenstages wat beter in de verf te zetten, zijn in de editie van Klasse van februari 2008 een aantal succesverhalen opgenomen. Tijdens de namiddag van woensdag 20 februari 2008 is de bedrijvendag voor leraren georganiseerd. Op die dag hebben 125 bedrijven in heel Vlaanderen hun deuren opengezet. Dit initiatief heeft de leraren de kans geboden kennis te maken met de diverse aspecten van een onderneming. Op 16 mei 2008 heeft in Leuven het VIA-atelier plaatsgevonden. Tijdens een dergelijk atelier presenteren scholen, bedrijven en leerkrachten 'good practices' in verband met bedrijfsstages.

In het begin van februari 2009 heeft de dienst Beroepsopleiding van het Departement Onderwijs en Vorming het nieuwe project Proleron opgestart. Proleron is een Vlaams project voor de professionalisering van leraren en docenten in Vlaanderen. Het geniet de financiële steun van de Europese Commissie. Tussen februari 2009 en januari 2011 zal Proleron zo veel

mogelijk korte stages met betrekking tot ondernemerschap in bedrijven voor leraren en docenten organiseren. Proleron werkt onder meer samen met de sectorconsulten, met de regionale technologische centra en met de beroepsfederaties om geschikte stageplaatsen te vinden. Naast het stageaanbod voorziet Proleron ook geregeld in nascholingen in en workshops over ondernemerschap voor leraren, docenten en studenten die een lerarenopleiding volgen. De eerstvolgende nascholing, getiteld ‘Ondernemen voor leraren’ vindt plaats op 20 oktober 2009 in het cultuurcentrum Berchem.

De administratie heeft het tijdelijk project met betrekking tot bedrijfsstages tijdens het schooljaar 2007-2008 geëvalueerd. Hierbij zijn drie doelgroepen bevraagd, met name de bedrijven, de leraren die een bedrijfsstage hebben gelopen en de samenwerkingsverbanden en -platforms. Volgens mij hadden we best ook de leraren bevraagd die geen bedrijfsstage hebben gelopen. Dit had ook interessant kunnen zijn. Mijn voorganger heeft de resultaten van dit rapport destijds al aan de leden van deze commissie bezorgd.

De administratie werkt momenteel aan het evaluatierapport van de bedrijfsstages voor het schooljaar 2008-2009. Zodra het definitief is afgerond, zal dit rapport aan de leden van deze commissie worden bezorgd. Wat het premiestelsel betreft, zal dit rapport gegevens bevatten zoals het aantal uitgereikte premies per schoolvakantie, de bedragen van de premies die de personeelsleden hebben ontvangen en de totale kostprijs van de premies. Wat de vervangingseenheden betreft, kan ik nu reeds melden dat vorig schooljaar 33 percent van de vervangingseenheden is aangewend. Niettegenstaande de bijkomende publiciteit die we hebben gemaakt, is dit 5 percent minder dan in het voorgaande schooljaar.

In het OPBWO-onderzoek (onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek) getiteld ‘professionaliseringsbeleid basis- en secundaire scholen’ komen de bedrijfsstages ook aan bod. Dit onderzoek is op 1 september 2008 van start gegaan. Ik zal de resultaten, die ik tegen 31 augustus 2010 verwacht, hier uiteraard meedelen.

De administratie beschikt enkel over gegevens over de vervangers van de leerkrachten die een bedrijfsstage volgen. Aangezien we de planlast van de scholen trachten te beperken, vragen we bij de scholen geen gegevens op over leerkrachten die een bedrijfsstage volgen en niet worden vervangen.

Wat de laatste vraag betreft, verwijs ik naar de afspraken die met de voorzitter van het Vlaams Parlement zijn gemaakt. Ik tracht op dit vlak coherent te blijven. Deze vraag moet tijdens de bespreking van de beleidsnota worden behandeld.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

De heer Johan Deckmyn: We moeten oog blijven hebben voor de nood aan bedrijfsstages en voor de specifieke omstandigheden waarin het bedrijfsleven zich bevindt. Daar is iedereen het over eens. Het onderwijs is geen vragende partij. Voor het bedrijfsleven gaat het om een investering op lange termijn zonder rechtstreekse return.

Ik ben het eens met de suggestie van de heer De Meyer eens over een langere duurtijd van dergelijke stages na te denken. Dit is zeker een relevante opmerking. Ik volg gedeeltelijk de vraag van de heer Van Dijck en van mevrouw Fournier om meer aandacht voor de kleine bedrijven. Ik kan uit eigen ervaring echter melden dat het kleinere bedrijven relatief zwaarder is hierin zonder rechtstreekse return te investeren. Indien we hier meer oog voor willen hebben, zal dat zwaardere investeringen vergen.

De minister heeft een opsomming gegeven van de initiatieven die, met wisselend succes, de leraren met het bedrijfsleven in contact moesten brengen. Hij heeft tevens de evaluaties overlopen. Vooral de opmerking die de minister terzijde heeft gemaakt, vind ik interessant. Het zou inderdaad interessant zijn de leraren te bevragen die niet aan een bedrijfsstage hebben deelgenomen.

Dit lijkt me een zeer goede vraag. Ik zou de minister dan ook willen vragen dit over te maken aan de mensen die voor deze evaluaties instaan. Het lijkt me belangrijk hier werk van te maken. Deze informatie zou de sleutel kunnen zijn tot initiatieven die leerkrachten ertoe zouden kunnen bewegen bepaalde drempels te overwinnen en aan dergelijke bedrijfsstages deel te nemen.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: We moeten dit gesprek zeker voortzetten tijdens de bespreking van de beleidsnota en op het ogenblik dat we het evaluatierapport betreffende het voorbije schooljaar ontvangen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■